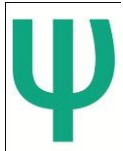

Psykoterapian ja psykoterapeuttikoulutuksen rahoituksesta

**EFPP Suomen kansallinen verkosto ry:n
neuvottelupäivä 8.2.2013**

**Tuomo Tikkanen
Puheenjohtaja
Suomen Psykologiliitto**

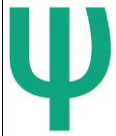
Psykoterapian ja psykoterapeuttikoulutuksen rahoituksesta

Psykoterapian rahoitus on lähes kokonaan julkisen sektorin rahoitusta

- Psykoterapiaa tehdään jonkin verran palkkatyönä: esim. YTHS, eräät perheneuvolat, isommat kaupungit ja sairaanhoitopiirit
- Varsinkin alle 16-vuotiaitten lasten psykoterapioita ostetaan paikoin varsin runsaasti sairaanhoitopiirien ostopalveluna – esim. HUS ja VSSHP
- Aikuisten psykoterapioiden ostopalvelut vähäisiä, poikkeuksena Helsinki
- Kela on pitkäkestoimpien psykoterapioiden pääasiallinen rahoittaja Suomessa: 40 miljoonaa euroa v. 2012 kuntoutuspsykoterapian tukina

Psykoterapeuttikoulutuksen rahoitus on kokonaan koulutettavien vastuulla

- Uskomaton tarina 2003-2013: Alun perin ehdotus valtion budjettivaroin kokonaan rahoitettavasta koulutuksesta -> Lopputuloksena yliopistojen myymä täydennyskoulutus, jossa valtion ja yliopistojen rahoitus = 0 euroa

Psykoterapeuttikoulutuksen rahoitus

2003 OPM:n psykoterapiakoulutustyöryhmän esitys

(jäsenet mm. Johannes Lehtonen, Jorma Piha, Hanna Ebeling, Jarl Wahlström, Hely Kalska)

- 200 psykoterapeuttia vuodessa – $200 \times 19.000 = 3,8$ milj. euroa
 - 60 psykoterapiakouluttajaa vuodessa – $60 \times 18.000 = 1,1$ milj. euroa
- YHT. 4,9 milj. euroa**

2006 opetusministeri Kalliomäki eduskunnassa: toteutetaan 2007

- Toteutus valtion budjettivaroin koulutettaville maksuttomana tutkintokoulutuksena

2007 uusi opetusministeri Sarkomaa : toteutetaan

- Samaan aikaan OPM:n virkamiehet ottivat päinvastaisen kannan ja kävelivät ministerin yli: ei senttiäkään valtion rahoitusta

2010 asetuksen muutos: psykoterapeuttikoulutus yliopistojen vastuulle

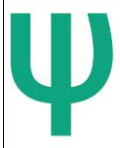
- Toteutus maksullisena ”täydennyskoulutuksena”: hinta 28.000 – XX.000 euroa - maksajana ”koulutettava tai työnantaja”

2011 asetus astui voimaan – nyt meillä on kolme keskenään erilaista erikoistumiskoulutuksen rahoitustapa

Terveysthuollon erikoistumiskoulutuksen kolme rahoitusmallia

1. Kokonaan keskitetysti rahoitettu ja tutkintokoulutuksena koulutettavalle maksuton koulutus. Esimerkki: erikoislääkärikoulutukset. Tämä on mallina paras. Koulutus palvelee nimenomaan asiakkaiden ja yhteiskunnan tarpeita.
2. Vailla perusrahoitusta oleva, mutta tutkintokoulutuksena koulutettavalle maksuton koulutus. Esimerkit: erikoispsykologi-, erikoispuheterapeutti-, - sairaalakemisti-, etc. liseniaatin tutkinnon osana suoritettavat koulutukset. Koulutukset ovat kuitenkin vailla keskitettyä tai yliopiston perusrahoitusta. Myös nämä tulisi saada osaksi yliopistojen perusrahoitusta.
3. Vailla yliopiston rahoitusta olevat, kokonaan myytävät erikoistumisopinnot. Esimerkki: psykoterapeuttikoulutus. Hinta 28.000 - XX.000 euroa jää kokonaan koulutettavan itsensä maksettavaksi, vaikka kyse on asiakkaiden ja yhteiskunnan tarpeiden mukaisesta välttämättömästä tervetysthuollon täydennyskoulutuksesta. Valtion ja yliopistojen tulisi osallistua koulutuksen rahoitukseen.

Työ- ja toimintakyvyn kuntoutus - työurien jatkaja ja pidentäjä

Eläkkeelle siirtyminen vuonna 2011:

- 75.000 henkilöä siirtyi eläkkeelle (kaikki perusteet)
- 25.000 henkilöä (33 %) siirtyi työkyvyttömyyseläkkeelle
- 8.000 henkilöllä perusteena mielenterveysongelmat
- 2001-2007 työkyvyttömyyseläkkeitä enemmän kuin vanhuuseläkkeitä
- 2008-2011 työkyvyttömyys ennallaan, vanhuuseläkkeiden määrä kasvoi

Mielenterveysperusteiden erityispiirteitä:

- 5.400 henkilöllä (68 %) diagnoosina mieliala- tai ahdistushäiriöt (useimmiten työ- ja toimintakyky palautettavissa)
- 4.000 siirtyi mt-eläkkeelle alle 45-vuotiaina (50 % kaikista)
- (vrt. esim. tule-sairaudet: vain 9 % kaikista)
- 2.000 siirtyi mt-eläkkeelle alle 30-vuotiaina (25 % kaikista)
- Alle 30-vuotiaiden määrä kasvanut 900:sta yli 2.000:een vuosina 2000-2011
- Alle 30-vuotiailla työkyvyttömyyseläkkeistä 76 % mielenterveysperustein

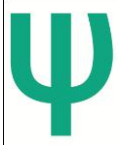
Kelan kuntoutuspsykoterapia työ- ja toimintakyvyn kuntoutuksena

Kelan opiskelu- ja työkykyä tukeva kuntoutuspsykoterapia 2012:

- Lakisääteistetty 1.1.2011 osana työurien pidentämisyrittämiä
- 20.000 henkilöä psykoterapiassa vuonna 2012
- 16-25 -vuotiaita 30 %, 26 vuotta täyttäneitä 70 % (keski-ikä 23 v ja 37 v)

Kuntoutuspsykoterapian tuloksellisuus:

- 75 % töissä tai opiskeli kuntoutuksen päättyessä
- Työttömistä tai sairauseläkkeellä olleistakin 50 % töissä tai opiskeli kuntoutuksen päättyessä

Työ- ja toimintakyvyn kuntoutus - kehittämistarve, keinot ja kustannukset

Kehittämistarve ja keinot:

- Tuloksellisen kuntoutuksen optimointi
- Korvaustaso 37-45 eurosta 52-60 euroon yli 26-vuotiaille (nuorten taso)
- Nykytaso estää yli 26-vuotiaiden kuntoutuksen tuhansien pieni- ja keskituloisten kohdalla - alin korvaustaso sama vuodesta 1990
- Aloite valtioneuvoston asetuksen 1258/2010 muutoksesta tehty STM:lle
- STM suhtautuu myönteisesti ja Kela puoltaa

Kustannukset:

- Tämän hetken vuosikustannukset: noin 2000 euroa / kuntoutuja
- Vastaa noin 3 viikon palkka- ja sairauskulumenetyksiä keskiansioilla
- Korvaustason muutosesitys: Kelan arvio : 9,5 milj. euroa / vuosi
- Vastaa 9,5 alle 30-vuotiaan pysyvän työkyvyttömyyden kustannuksia
- Esitys ei aiheuta nousupainetta työnantajien tai työntekijöiden maksuihin

Lähteet

Lähteet:

- Kelan tilastot eläkkeistä ja työkyvyttömyyseläkkeistä vuosina 2000-2011
- Kelan tilastot kuntoutuspsykoterapioista 2012
- Kelan rekisteriseurantatutkimukset kuntoutuksen tuloksellisuudesta
- Aloite STM:lle: www.psyli.fi/kannanotot_2012

Tuomo Tikkanen

Puheenjohtaja, erikoispsykologi, PsL

Suomen Psykologiliitto